

بررسی مهارت‌های ارتباطی دانشجویان سال آخر پرستاری دانشکده پرستاری و مامائی

ارومیه با مددجویان در سال ۱۳۸۲

معصومه همتی مسلک‌پاک^۱ - حمیده خلیل‌زاده^۲ - علیرضا رحمانی^۳

فصلنامه دانشکده پرستاری و مامائی

سال دوم، اول، بهار ۱۳۸۳

چکیده

مقدمه: اساس روح پرستاری ایجاد و برقراری ارتباط بین پرستار و مددجو است. برای ایجاد ارتباط مناسب با مددجو نیاز به دانش، درک و کسب مهارت‌های خاص در برقراری ارتباطات انسانی است. دانشجویان پرستاری به منظور داشتن حداکثر کارائی باید دانش و مهارت‌های لازم را برای حرفه آینده خود کسب نمایند تا به خوبی از عهده امور محوله برآیند. در همین زمینه جهت شناخت مهارت‌های ارتباطی دانشجویان و دادن راهکارهایی برای افزایش مهارت آنان، انجام بررسی‌ها در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد.

مواد و روش‌ها: این پژوهش به صورت توصیفی جهت بررسی مهارت‌های ارتباطی دانشجویان پرستاری با مددجویان، انجام گرفت ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه تنظیمی توسط گروه تحقیق می‌باشد. جامعه پژوهش شامل تمام دانشجویان سال آخر دانشکده پرستاری و مامائی ارومیه به تعداد ۴۰ نفر هستند که به روش مبتنی بر هدف انتخاب شدند. نتایج: نتایج نشان می‌دهد که اکثر (۸۲/۵٪) واحدهای مورد پژوهش از سطح متوسط مهارت‌های ارتباط با مددجویان برخوردار هستند. یافته‌ها نشان داد که فقط (۲۲/۷۲٪ ، ۱۱/۱۱٪) دانشجویان به ترتیب در ترم هفت و هشت از سطح خوب مهارت‌های ارتباط با مددجویان برخوردار بودند.

بحث: با توجه به هدف کلی پژوهش که «تعیین مهارت‌های ارتباط با مددجویان در دانشجویان پرستاری سال آخر» می‌باشد، نتایج نشان می‌دهد که اکثریت دانشجویان سال آخر، در سطح متوسط از مهارت‌های ارتباط با مددجویان برخوردار بودند. بنابراین نتایج حاصل بیانگر ضرورت توجه بیشتر مدیریت، مسئولان و اساتید مربیان دانشکده پرستاری و مامائی ارومیه به سطح آموزش (تئوری و بالینی) دانشجویان است تا با همت و تلاش آنان ارتقاء قابل توجهی در سطح کیفیت حرفه پرستاری ایجاد شود.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های ارتباطی با مددجو، دانشجویان پرستاری

^۱ - کارشناس ارشد پرستاری و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

^۲ - کارشناس ارشد پرستاری و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

^۳ - کارشناس ارشد پرستاری و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مقدمه

ارتباط یک ضرورت اساسی در زندگی بشری است انسان‌ها به طور طبیعی موجودات هستند اجتماعی که نیازهای یکدیگر را از طریق همکاری متقابل رفع می‌سازند، ارتباط انسانی نه تنها ما را قادر می‌سازد تا نیازهای جسمی و ایمنی خود را برطرف سازیم، بلکه ما را در برآورده ساختن نیازهای روانی مانند نیاز به عشق، تعلق و ارزش نفس نیز کمک می‌کند. توانایی برقراری ارتباط برای ایجاد رفاه و عملکرد انسانی، اساسی می‌باشد (۱).

در محیط مراقبت بهداشتی، ارتباط مناسب یک ابزار حیاتی است که می‌تواند موجب رضایت بیمار و خانواده وی شود (۲)

اساس و روح پرستاری برقراری ارتباط بین مددجو و پرستار است. وظیفه یک پرستار برآورده نمودن احتیاجات بیمار از طریق برقراری ارتباط، مداخله کردن، کمک و همیاری می‌باشد. مقیاس اندازه‌گیری توانایی درمانی پرستاران، میزان تأثیر و اثرگذاری آنان در مجموعه ارتباطی بیمار و پرستار با دشواری‌های بی‌شماری در برقراری ارتباط با بیماران مواجه هستند (۴).

عدم برقراری ارتباط صحیح با بیماران علاوه بر ایجاد مشکلات بر خود پرستار به عملکرد دیگر

همکاران نیز اثرگذار خواهد بود. در این میان مسلماً بیشترین ضرر متوجه بیماران است (۵). برای اینکه پرستاران بتوانند به نحو مطلوبی خدمات حرفه‌ای مشاهده و ارزیابی نموده و پاسخگویی ارتباط مطلوب با بیماران باشند، انجام چنین وظایفی نیاز به دانش، درک و داشتن مهارت در برقراری ارتباطات انسانی دارد (۳).

دانشگاه بدون شک بستر اصلی تدارک و تأمین نیروی انسانی کارآمد جهت پیشرفت، ارتقاء، تکنولوژی و جوابگویی به نیازهاست. در این راستا رسالت دانشگاه‌های علوم پزشکی در تکامل نقش حرفه‌ای از فارغ‌التحصیلان از حساسیت و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، به عبارتی دانشجویان علوم پزشکی از جمله، دانشجویان رشته پرستاری به منظور داشتن حداکثر کارایی باید دانش و مهارت‌های لازم را برای حرفه آینده خود کسب نمایند (۶). آینده در دست دانشجویان جوانی است که به زودی فارغ‌التحصیل شده و در مراکز درمانی مشغول به کار خواهند شد و لازم است که به خوبی از عهده امور محوله برآیند و به تغییر و تحول در ارائه خدمات بهینه پرستاری نیز بپردازند (۷).

مواد روش‌ها

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی است که به بررسی میزان مهارت‌های ارتباطی دانشجویان پرستاری سال آخر دانشکده پرستاری و مامائی ارومیه با مددجویان می‌پردازد. برای انجام این پژوهش تمامی دانشجویان سال آخر پرستاری به تعداد ۴۰ نفر به روش مبتنی بر هدف انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای بود که توسط واحدهای مورد پژوهش تکمیل گردید. پرسشنامه‌ای دارای دو قسمت بود. قسمت اول شامل ۶ سؤال در رابطه با مشخصات فردی و اجتماعی واحدهای مورد پژوهش و قسمت دوم حاوی ۲۴ سؤال در ارتباط با تعیین مهارت‌های ارتباط با مددجویان است. جهت تعیین سطح مهارت‌های ارتباط دانشجویان با مددجویان به هر کدام از سؤال‌های ابزار سنجش مهارت‌های

ارتباط بر اساس پاسخ‌های داده شده امتیاز ۱۰۰ تخصیص یافت. سپس مجموع نمرات محاسبه و فاصله کمترین و بیشترین نمره یعنی ۰-۲۴ به سطح ضعیف (۰-۸) و متوسط (۹/۱۶) و خوب (۱۷-۲۴) رتبه‌بندی شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آمار توصیفی و تحلیلی استفاده شد.

نتایج

نتایج یافته‌ها نشان داد اکثر (۵۵٪، ۷۵٪، ۷۶/۹٪، ۸۰٪) دانشجویان به ترتیب در ترم هفت، خوابگاهی، دارای وضعیت اقتصادی متوسط و دارای زبان مادری آذری بودند و بیشترین درصد (۲۶/۳٪) دانشجویان اولین فرزند خانواده بودند. در ارتباط با مهارت‌های ارتباطی اکثر واحدهای مورد پژوهش (۸۲/۵٪) دارای مهارت‌های ارتباطی با مددجویان در سطح متوسط بودند (جدول شماره ۱).

جدول ۱

توزیع فراوانی مطلق و درصد مورد پژوهش بر حسب سطح مهارت‌های ارتباط با مددجو

فراوانی	تعداد	درصد
مهارت‌های ارتباطی خوب (۱۷-۲۴)	۷	۱۷/۵
متوسط (۹-۱۶)	۳۳	۸۲/۵
ضعیف (۰-۸)	-	-
جمع	۴۰	۱۰۰

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که ۷۷/۲۸٪ ارتباطی با مددجویان برخوردار بودند و تفاوت دانشجویان ترم هفت و ۸۸/۱۹٪ دانشجویان ترم هشت پرستاری در حد متوسط از مهارت‌های

ارتباطی با مددجویان برخوردار بودند و تفاوت معنی‌داری در سطح مهارت‌های ارتباطی دانشجویان ترم ۷ با ترم ۸ وجود نداشت.

جدول ۲

توزیع فراوانی مطلق و درصد واحدهای مورد پژوهش ۱۱/۳/۲۰۰۹ بر حسب سطح مهارت‌های ارتباط با

مددجو به تفکیک در دانشجویان ترم هفت و هشت

ترم هشت		ترم هفت		نیمسال تحصیلی	مهارت‌های ارتباطی
درصد	تعداد	درصد	تعداد	فراوانی	
۱۱/۱۱	۲	۲۲/۷۲	۵		خوب (۱۷-۲۴)
۸۸/۸۹	۱۶	۷۷/۲۸	۱۷		متوسط (۹-۱۶)
-	-	-	-		ضعیف (۰-۸)
۱۰۰	۱۸	۱۰۰	۲۲		جمع

بحث و نتیجه گیری

م تفاوتی است در ضمن میزان پیشرفت ارتباطی تحت تأثیر آموزش، در گروهی که از پایین‌ترین سطح مهارت برخوردار بودند بیشتر از سایر گروه‌ها بود (۸).

مطالعه‌ای که توسط اینگام^۲ (۲۰۰۳) تحت عنوان «اطلاع شما از مهارت‌های اساسی دانشجویان» انجام گردید نشان داد که کمتر از ۵۰ درصد دانشجویان در طی دوران تحصیل با مهارت‌های پایه آشنا شده اند (۹).

نتایج این پژوهش نشان داد که به ترتیب (۲۲/۷۲٪ و ۱۱/۱۱٪) دانشجویان ترم هفت و

در این پژوهش ۸۰ درصد واحدهای مورد پژوهش زبان مادریشان آذری بود که تصور می‌شود به علت قبولی بیشتر سهمیه بومی در این دانشکده باشد. یافته‌های پژوهش نشان داده اکثر ۸۲/۵ درصد دانشجویان دارای سطح متوسط مهارت‌های ارتباط با مددجو بودند. طبق تحقیقی که چان^۱ و همکاران (۲۰۰۳) تحت عنوان «مهارت‌های ارتباطی مراقبین بهداشت: میزان پیشرفت آن» انجام دادند نتایج نشان داد که مهارت‌های ارتباطی نمونه‌های مورد پژوهش در سطوح بسیار

^۲ - Engum

^۱ - Chan

هشت از سطح خوب مهارت‌های ارتباطی
 برخوردار بودند. طوری که میانگین مهارت‌های
 ارتباطی دانشجویان ترم هفت ۱۴/۹۵ و ترم هشت
 ۱۴/۲۲ بود ولی تفاوت معنی‌داری بین مهارت‌های
 ارتباطی دانشجویان ترم هفت و هشت وجود
 نداشت. تحقیقات نشان می‌دهد که تجربه میزان
 مهارت‌های ارتباطی را افزایش نمی‌دهد و جهت
 پیشرفت مهارت‌های ارتباطی کادر بهداشتی طی
 دوره‌های آموزشی ضروری می‌باشد. (۱۰)
 با توجه به یافته‌های پژوهشی پیشنهاد می‌شود
 برای دانشجویان پرستاری کلاس‌های مخصوص
 پیشرفت مهارت‌های ارتباطی برگزار گردد.

منابع

- ۱- تایلور، اصول پرستاری تایلور، ترجمه گروه مترجمین
 دانشکده پرستاری و مامایی، چاپ اول، تهران: نشر بشری،
 ۱۳۷۵، ۹۲-۹۰
- 2- Clarke E112 abeth. Nurse - Patient
 Communication . Internet. 1999.42
- ۳- مسیب مرادی جمیله، گودرزی آذرمیدخت، مبانی
 ارتباطات در پرستاری، چاپ اول، تهران: انتشارات فردانش،
 ۱۳۷۷، ۱۰-۱۳
- ۴- انوشه منیژه، مهارت و موانع ارتباط پرستار با بیمار،
 اولین ارتباطات در پرستاری، چاپ اول، تهران، نشر مرکز
 مطالعات و تحقیقات اخلاق پزشکی، ۱۳۷۳: ۲۴
- ۵- قدس بین فریبا، پیروزی حمید، سیم ورژ ایلانا و
 همکاران، بررسی علل بکارگیری اصل تنوری در ارائه
 مراقبت‌های بالینی از دید پرستاران کارشناس، کنگره
 هماهنگی آموزش، بهداشت و درمان در پرستاری و
 مامایی، تهران: انتشارات سرشار، ۱۳۷۹-۴۹
- ۶- فریبا فرحناز، آموزش بالینی اثر بخش در پرستاری و
 مامایی. کنگره هماهنگی آموزش، بهداشت و درمان در
 پرستاری و مامایی تهران: انتشارات سرشار ۱۳۷۹: ۴۹
- ۷- مصطفوی کبری، رئیس حمیده، سلج محمودی شراره.
 بررسی نظرات سرپرستاران شاغل در بیمارستان‌های
 وابسته به دانشگاه علوم پزشکی شیراز نسبت به نحوه
 آموزش بالینی مربیان پرستاری. کنگره هماهنگی آموزش،
 بهداشت و درمان در پرستاری و مامایی، تهران: انتشارات
 سرشار، ۱۳۷۹: ۳۶
- 8- Chan CS, Wun YT, Cheung A, et al.
 Communication Skill Of general
 Practitioners: How much can it be
 improved ? Med Educ. 2003.037 (6):
 514:26
- 9- Engum SA. Do you know your
 students basic clinical skills exposure.
 AM j surg. 2003.186(2) 175-81
- 10- Fellowes D, Wilkinson S, Moore
 P. Communication skills Training for
 health care professionals working with
 cancer patients, their families and/or
 carers. Cochrane Database syst Rev.
 2003:2

Study Of Communicative Skills Of Nursing Senior Students

Urmia Faculty of Nursing and Midwifery in 1382

M- Hemmati Maslakupak^١, H- Khalilzadeh^٢, A-Rahmani^٣

Abstract:

Introduction: The nursing principle and spirit is producing and establishing of nurse /client communication. In order to have as suitable communication with clients, nurses need to have knowledge, perception and acquiring special skills in establishing human communication. For the aim of having most efficiency nursing students must acquire necessary knowledge and skills for their future profession, because they will graduate very soon and must fulfil conferred duties. Therefore in order to recognition of students communicative skills and offering guidance's for increasing their skills, performing of a study in this field seems to be necessary.

Methods & Materials: In order to investigation of communication skills of student nurses, a descriptive study was carried out by researchers. The data gathering tool was a questionnaire. The study population included all nursing students of Urmia nursing and midwifery College that all of the senior students (40) have chosen among them.

Results: Results Showed that most of the samples (82.5%) had moderate levels of communication skills with their clients, and % 11. 11 of the 8th semester students owned good levels of communicative skills, respectively.

Discussion: Paying attention to the research main objective «Appointing senior nursing students communicative skills with their clients», the results showed that most of the senior students had

moderate levels of communicative skills with their clients. Therefore, according to the results of the research, it is suggested to managers and instructors of Urmia nursing and midwifery college to pay more attention to educational levels (both theoretically and clinically) of their students. So that by their efforts and ambitions, we can realize a considerable promotion in nursing profession levels quality.

Keywords: Communicative Skills, Client, Nursing Student.

^١ - Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences

^٢ - Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences

^٣ - Instructor of Nursing, Urmia University of Medical Sciences